

най-после на 23 юлий 1883 г. тамъ за първи пътъ отишли да се поклонятъ членоветъ на Казанлъшкото ученолюбиво дружество заедно съ група казанлъшки учители и ученици. Благодарение на тѣхъ, както и на казанлъшкото кметство и на други родолюбиви българи, всѣка година се стичатъ на Бузлуджа множество селяни, граждани, войскови части, ученици, туристи и спортни организации, за да почетатъ праха на падналитѣ народни борци за свободата на България. 18 (31) юлий е вече историческа дата, и Бузлуджа е записана въ лѣтописитѣ на българската история, за да се произнася името ѝ съ благоговение.

На 5 юлий 1884 г. сливенска депутация почела съ присѣтствието си това паметно лобно мѣсто. Съ нея тамъ отишла и майката на героя*), тържествено носена на ржце отъ възторжени почитатели на героя. Презъ 1885 г. юнашката майка отишла втори пътъ на Бузлуджа. Тамъ, при стечение на много народъ, билъ тържествено осветенъ паметникъ за падналитѣ герои.

V. Значение на Хаджи Димитъръ и отзиви за неговия героизъмъ. — Хаджи Димитъръ и Христо Ботевъ. — Заключение.

Хаджи Димитъръ пада и угасва на Бузлуджа, но съ него не угасва светата идея — да обичашъ родината си и да се жертвашъ за нейната свобода. Съ подвига си той отъ върха на Стара-планина разтръбвява по четиритѣ страни на свѣта, че на Балканитѣ има робски народъ, който не може да търпи вече игото на азиатския деспотизъмъ и който възстава и се бори за своята независимостъ. Обаянието отъ тоя подвигъ, макаръ и съ трагиченъ край, е неочаквано голѣмо. Врагътъ се стресва отъ самоотверженостъта и силата на тая шепа борци, които не сж вече „хайдути“ за лична мѣстъ, а въоръжена, обучена сила противъ цѣла една държава. Появата на юнацитѣ въ униформа, които излизатъ на открита борба, повдига духа на българитѣ. За първи пътъ се заговорва за български лъвъ, за българско знаме. Юначеството на героитѣ се възпѣва и предава отъ уста на уста. Хаджи Димитъръ се нарича въ една пѣсенъ „Тозъ

*) Родена въ Сливенъ на 1805 г., починала на 8 септемврий, 1888 г.